

Pilátová, Jindra

[Романов, А.Ю. Англицизмы и американизмы в русском языке и отношение к ним]

Opera Slavica. 2001, vol. 11, iss. 4, pp. 60-61

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117426>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

десять мов після китайської, англійської, гінді й урду, російської, німецької, японської, іспанської, індонезійської, арабської, бенгалі, португальської, французької та італійської.

Галина Миронова

Романов, А. Ю.: Англицизмы и американизмы в русском языке и отношение к ним. Санкт-Петербург: Изд-во СПбГУ, 2000г. 152 с. ISBN 5-288-02731-5.

Práce je věnována aktuální problematice přejímání anglických lexikálních prostředků do současné ruštiny v širokém kulturním, sociolingvistickém i psycholingvistickém aspektu. Proces přejímání se tak hodnotí komplexně, tj. z hlediska historie rusko-anglických kulturních vztahů, z hlediska stavu ruské společnosti v 90. letech 20. století i z hlediska obecných tendencí v současné ruštině. Zvláštní důraz se klade na hodnocení tohoto jevu běžnými nositeli jazyka či odbornými autoritami (sociologové, spisovatelé, publicisté).

Práce má následující strukturu: předmluva, deset kapitol, závěr, rozsáhlý přehled sekundární literatury (přes 200 položek v ruštině, angličtině i češtině), předmětný a jmenný rejstřík, na závěr se uvádí rejstřík citovaných anglicismů.

Samotný obsah lze rozdělit do dvou částí – části převážně sociolingvistické a kulturní a části ryze lingvistické. Část sociolingvistická a kulturní obsahuje šest kapitol. Zde autor podává výklad historie rusko-anglických jazykových i společenských vztahů od poloviny 16. století do současnosti a věnuje se společenskému hodnocení anglicismů v ruštině a problematice jazykové politiky státu. Sám autor prosazuje politiku tzv. umírněného purismu, který toleruje funkčně podmíněné přejímky, ale odmítá přejímky s plnohodnotným ekvivalentem v ruštině (př. *тинейджер – подросток*). A. Ju. Romanov se opírá o velmi početnou odbornou literaturu a uvádí příklady obdobných jevů i v jiných jazycích (př. francouzština pod vlivem angličtiny, čeština pod vlivem němčiny aj.). Velmi zajímavý je i prezentovaný sociolingvistický průzkum, v němž se autorovi podařilo prokázat celkově negativní hodnocení anglicismů ruskými mluvčími (72 % dotázaných si spojuje tyto výpůjčky se zápornými asociacemi) a popřít některé obecně tradované předpoklady (př. negativní hodnocení nezávisí na věku respondentů).

Druhá, čistě lingvistická část práce obsahuje čtyři kapitoly. Autor zde po zevrubném přehledu odborné literatury za posledních třicet let definuje svůj objekt výzkumu jako přímé lexikální výpůjčky z angličtiny do ruštiny ve třech možných stupních asimilace, tj. barbarismy („transplantáty“), transliterované výpůjčky a výpůjčky vlastní („praktická transkripce“). Dále se podrobně věnuje hlavním tematickým oblastem (tj. jazyk výpočetní techniky, současné hudby a obchodu) a upozorňuje na specifické funkce i formální zákonitosti v užití anglicismů ve slangu mládeže. Na závěr pak A. Ju. Romanov názorně dokládá celou škálu funkcí, které anglicismy a amerikanismy v současném ruském textu plní.

Proces přejímání anglicismů a amerikanismů se hodnotí za současných společensko-ekonomických podmínek jako přirozený, nezbytný jev. Ze sociolingvistických průzkumů však vyplývá, že se již ruská společnost proti masivnímu a nemotivovanému přejímání uvědoměle postavila a hodnotí jej převážně záporně (76% dotázaných).

Autor pracuje s živým a atraktivním materiálem ze současných novin a časopisů a podává jeho komplexní charakteristiku (př. míra sémantické a gramatické asimilace, konkurence synonymních prostředků). Pro českého mluvčího je neocenitelné zasazení těchto zdánlivě izolovaných jevů do obecných jazykových tendencí v současné ruštině (viz tendence k jazykové hře – *плеё-офф* = „выдохнувшийся плеё-бой“).

Dalším přínosem práce je maximální snaha autora vycházet z dostupné odborné literatury a porovnávat tak různé teorie či koncepce. Jedná se v podstatě o práci sumarizační. Ke snadné orientaci v tomto materiálu pak přispívá velmi přehledný rejstřík a seznam přejatých slov.

Publikace A. Ju. Romanova je svou koncepcí určena nejen ruským čtenářům, ale i zahraničním lingvistům, sociolingvistům či studentům ruštiny, kteří v ní mohou získat komplexní pohled na proces přejímání anglicismů a při základní znalosti angličtiny i konkrétní a živý studijní materiál (původní tvar či význam anglicismů autor neuvádí).

Jindra Pilátová